

ندای اصفهان

کتاب الصلاة- فصل فی صلاة جعفر بن ابی طالب- فصل فی صلاة الوصیة- فصل فی صلاة يوم الغدير

کدخبر: 133442

24 اسفند 1399 در ساعت 5:16 ب.ظ

ندای اصفهان- حجت الاسلام جواد جلوانی

(مدرسه علمیه صدر بازار اصفهان)

در ادامه تقریر درس خارج فقه آیت الله سید ابوالحسن مهدوی (زید عزه) مورخ دوشنبه ۶/۱۱/۹۹ به نظر طلاب و علاقه مندان می رسد.

جهت دریافت دروس قبلی اینجا را کلیک کنید.

کتاب الصلاة- فصل فی صلاة جعفر بن ابی طالب- فصل فی صلاة الوصیة- فصل فی صلاة يوم الغدير

بسم الله الرحمن الرحيم.

فصلی را مطرح می فرمایند در **صلاة جعفر بن ابی طالب (ع)** و ۸ مسئله را در اینجا بیان می کنند. اصل نماز جعفر طیار روایتش از نبی گرامی اسلام (ص) و پنج تن از ائمه (ع)، امام پنجم و امام ششم و امام هفتم و امام هشتم و امام دوازدهم (ع) است. برای این که فقط به این بحث ها اشاره بکنیم و سریع تر رد بشویم فقط نشانی ها را اشاره می کنم.

جلد پنجم وسائل **صفحه ۱۹۴** هفت روایت را مرحوم شیخ العاملی در آن جا نقل می کنند و این که در فایده و اثر این نماز فرمودند که این مکفر گناهایی است حتی گناه فرار از جنگ و گناهان اگر به اندازه ریگ ها و کف های دریاها باشد، و این همان نمازی است که روزی که جعفر (س) از سفر برگشتند و پیامبر هم فتح خیبر به ایشان بشارت داده شده بود و هم کسی بشارت داد که جناب جعفر از سفر آمده اند و خیلی پیامبر آن روز شاد بودند و فرمودند که خدا می داند و من نمی دانم که به کدامیک از این دو بیشتر شاد هستم.

کیفیتش را تقریباً همه می دانید؛ بعد از حمد و سوره و قبل از رکوع پانزده مرتبه تسبیحات اربعه است، بعد در رکوع ده مرتبه، بعد از رکوع ده مرتبه و در سجده نیز ده مرتبه و بعد از سجده نیز ده مرتبه و در سجده دوم نیز ده مرتبه و بعد در سر برداشتن از سجده دوم نیز ده مرتبه تسبیحات می گوئیم. یعنی هر رکعت ۷۵ تسبیحات دارد، این نماز دوتا دو رکعتی است، درواقع چهار تا ۷۵ تسبیحات می شود که مجموعاً ۳۰۰ تسبیحه می شود و این ۳۰۰ تسبیحات چون هر کدامش تسبیحات اربعه هست ۳۰۰ تا ۴ تا ۱۲۰۰ تسبیحه و تحلیله و تکبیره و تحمیده می شود.

در روایت ۵ از همین نشانی (صفحه ۱۹۴) که عرض کردم حضرت می‌فرمایند که ۱۲۰۰ تسبیح و تحمید برای شما ده برابر می‌شود. ۱۲۰۰ تا دوازده هزار حسنه می‌شود و بعد فرمودند در حدیث سوم از این روایات که هفت روایت است، از نظر سوره به دو روش گفته شده است؛ یکی از آن‌ها این است، قل هو الله احد و یا قل یا ایها الکافرون...

صاحب عروه هشت مسئله را ذکر می‌کنند؛

مسئله اول جایز است که در هر شب و روز در حضر و سفر می‌تواند بخواند. افضل زمان‌ها روز جمعه درحین ارتفاع شمس است که حدیث یک باب ۴ را در همان جلد پنجم صفحه ۱۹۲ ملاحظه بکنید و همچنین در شب نیمه شعبان تاکید شده است.

مسئله دوم این است که متعین نیست که در این نماز جعفر سوره مخصوصه خوانده شود منتها افضل آن است که در رکعت اول «اذا زلزلت» را بخواند و رکعت دوم سوره «عادیات» را بعد از حمد بخواند. و بعد رکعت سوم که البته رکعت اول از دو رکعت دوم می‌شود بعد از حمد «اذا جاء نصرالله» را بخواند و در رکعت آخر هم «قل هو الله احد» را بخواند. البته عرض شود که روایت دیگر هم داریم که سوره توحید و جحد [کافرون] را می‌تواند بخواند. پس شما حدیث ۲ از باب ۲ جلد پنجم صفحه ۱۹۸ ملاحظه کنید.

مسئله سوم می‌فرماید جایز است انسانی که عجله دارد تسبیحات را به ما بعد از صلاه تأخیر بیندازد و می‌تواند چهار رکعت نماز را بخواند و تسبیحات را در مسیر بخواند یا حتی می‌تواند بین صلاتین وقفه بیندازد و دو رکعت را الان بخواند و برود دنبال کارش و دو رکعت بعدی را بعداً بیاید و بخواند.

حدیث یک باب ۸ را از امام صادق ملاحظه کنید: یعنی درحالی‌که به دنبال حوائج است می‌تواند تسبیحات را انجام بدهد. این کلمه «بقضی» تسبیح هم بعید است که به معنای قضا باشد بلکه به معنی «اتیان» است.

مسئله چهارم این است که جایز است نماز جعفر را از نوافل لیل یا نهار هم قضائاً و هم ادائاً احتساب بکند. می‌خواهد نافله را ادائاً یا قضائاً بخواند، می‌تواند به شکل جعفر طیار بخواند. حدیث ۵ باب ۵ از جلد پنجم صفحه ۲۰۱.

البته دقت داشته باشید که به چه نیتی بخواند، سه فتوا برای نیتش وقتی می‌خواهد نافله را بخواند، هست. مثلاً نافله‌ی شب همان شکلی که در احوالات امام رضا (ع) آمده است که حضرت چهار رکعت نماز شبش را که می‌خواندند آن چهار رکعت بعدی

را یعنی رکعت پنج و شش و هفت و هشت را که می‌خواستند بخوانند به شکل نماز جعفر می‌خواندند. حالا صحبت در این است که وقتی می‌خواهند به شکل نماز جعفر بخوانند، نیت نافله بکنند یا نیت نماز جعفر بکنند؟

بعضی گفته‌اند که باید نیت هر دو نماز را بکنند این یک نظریه است، نیت می‌کند که من نافله می‌خوانم و نماز جعفر می‌خوانم. بعضی گفته‌اند که فقط باید نیت نماز جعفر را بکنند و این برای آن نافله‌ی لیل احتساب می‌شود. بعضی نیز عکس این را گفته‌اند و گفته‌اند که باید نیت نافله بکنند اما به شکل نماز جعفر بخوانند. از این سه نظریه به اعتقاد بنده اقرب همین آخری است، نیت نافله را باید بکنند یا نیت نماز شب یا نافله ظهر عصر، مغرب باید نیت نافله را بکنند اما طرز خواندنش شبیه نماز جعفر باشد. دلیل ما این است که نافله لابشرط از کیفیت است و قید خاصی ندارد که با تسبیحات بخواند و یا بدون تسبیحات بخواند. اما نماز جعفر بدون شرط نیست و مقید به کیفیت است.

مسئله پنجم قنوت در نماز جعفر در رکعت دوم از هر دو نماز مستحب است. این هم حدیث ۳ از باب ۴ از همین ابواب صلاة جعفر را ملاحظه بکنید.

مسئله ششم اگر از بعضی از تسبیحات یا کلش در یک محل سهو کرد؛ این خیلی اتفاق می‌افتد که افراد طبق عادت که در نماز دارند بعد از حمد و سوره تسبیحات را فراموش می‌کند و فوری به رکوع می‌رود و بعد در رکوع و یا محل بعدش متذکر می‌شود، می‌فرمایند هیچ اشکالی ندارد. در رکوع وظیفه رکوعی اش را انجام می‌دهد و هم آن مقداری که از تسبیحات را انجام نداده است مجموعه‌اش را مثلاً پانزده تا قبل از رکوع بود و ده تا در رکوع بود الان درحین رکوع ۲۵ تسبیح می‌خواند و اگر تا بعد از نماز یادش نیامد بعد از نماز قضا می‌کند.

این هم دلیلش مکاتبه با امام دوازدهم (ع) است که همین سوال را می‌کند و حضرت می‌فرمایند که وقتی در یک حالتی فراموش کرد بعد در حالت دیگری یادش آمد آن وقت قضای مافات را انجام می‌دهد. این عبارت امام زمان (ع) که می‌فرمایند در حالت دیگر یادش آمد هم شامل می‌شود که در اثناء نماز یادش بیاید که ظاهراً همین است و هم شامل حالت آخری و بعد از اتمام نماز نیز می‌شود.

مسئله هفتم احوط آنست که به تسبیحات از ذکر رکوع و سجود اکتفا نکند، بلکه ذکر رکوع و سجود را یا قبل از آن ده تسبیحات و یا بعدش بیاورد. چون در روایت‌ها هیچ اشاره‌ای به ذکر رکوع و سجود نشده است و از طرفی هم دلیلی برای ترک ذکر نداریم لذا احتیاط واجب این است که ذکر رکوع و سجود را به جا بیاورد و ترک نکند.

مسئله هشتم مستحب است در سجده دوم از رکعت چهارم یعنی آخرین سجده آن دعایی را بخواند. عزیزانی که می‌خواهند این دعا را بخوانند چند خط است. حدیث یک و دو از باب سوم جلد پنجم وسائل صفحه ۱۹۸ و ۱۹۹ و چند خطی دعایی که اسم اعظم نیز در آن است و حاجتش را در آخرین سجده می‌گیرد.

فصل فی صلاة الغفيلة؛ نماز غفيلة را قبلاً هم بحثش را داشتیم و زیاد بر روی آن صحبت نمی‌کنیم و فقط به حدیث یک و دو از باب ۲۰ جلد پنجم وسائل صفحه ۲۴۹ اشاره می‌کنم.

پیامبر فرمودند در ساعت غفلت ولو به دو رکعت مختصر نافله بخوانید. کیفیتش همان کیفیت مشهوری است که «وَدَا النُّونَ إِذْ ذَهَبَ مُغَاصِبًا...» را می‌خوانند و بعد هم در قنوتش دعا می‌کند و حاجتش را می‌خواهد. اگر دقت داشته باشید از کاری که در رد غفلت هست در واقع رد غفلت از توحید است. در رکعت اول همان اشاره به کاری است که جناب یونس وقتی گرفتار شد،

گرفتاری خودش را به خدا نسبت نداد و نگفت که تو مرا گرفتارم کردی. نه، خدای متعال اگر انسان را گرفتار می‌کند نتیجه عمل خودش است و نتیجه عمل خود انسان را دارد به او می‌دهد.

لذا گفت «سبحانک» و بعد گفت «اِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ». کسانی که می‌خوانند دقت داشته باشند وقتی می‌خواهند بخوانند روی سبحانک توقف نکنند، معمولاً افرادی که توجه ندارند بدون توقف می‌خوانند درحالی‌که «سبحانک» خطابش به خداست «اِنِّی» خطابش به نفس خودش است. بین این دو یک مکثی نکنند و به خدا بگویند که خدایا تو هیچ عیبی نداری و تو مرا گرفتار نکردی و تو شروع کننده نیستی و من باعث گرفتاری خودم شده‌ام. و می‌فرماید ما علاوه بر این که یونس را نجاتش دادیم و مؤمنینی هم که گرفتار هستند و به همین شکل جلو بروند آن‌ها را نیز نجات می‌دهیم.

فصل بعدی «استصحاب نماز در روز اول هر ماه» است که مستحب است در روز اول هر ماه دو رکعت نماز بخواند و به عدد ۳۰ روز ماه در رکعت اول بعد از سوره حمد ۳۰ مرتبه سوره توحید و در رکعت دوم بعد از حمد ۳۰ مرتبه «اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ» می‌خواند. بعد از نماز هم به مقداری که می‌تواند صدقه می‌دهد. سلامت تمام ماه را با این روش به دست می‌آورد و مستحب است که بعد از نماز این آیات را بخواند. این آیات چون آیات متبرکی است و درواقع برای سلامتی انسان است ما هم برای تبرک برای حفظ از بیماری‌ها به ویژه بیماری کرونا که رایج هم هست، می‌خوانیم. این آیات، آیات مهمی است که در یک جا جمع شده و بعد از نماز اول ماه مستحب است که این نماز و آیات را بخوانیم:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ. وَمَا مِنْ دَآئِهٍ فِی الْاَرْضِ اِلَّا عَلٰی اللّٰهِ رِزْقُهَا وَیَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا، کُلُّ فِی کِتَابٍ مُّبِیْنٍ [هود، آیه ۶]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ. وَاِنْ یَمْسَسْکَ اللّٰهُ بِصُرٍّ فَلَا کَاشِفَ لَهٗ اِلَّا هُوَ وَاِنْ یُرِذْکَ بِخَیْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهٖ یُصِیْبُ بِهٖ مَنْ یَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَهُوَ الْعَفُوُّ الرَّحِیْمُ [یونس، آیه ۱۰۷]

[در روایتی از امام صادق علیه السلام]: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ. سیجعل الله بعد کل عسر یسراً، ماشاالله و لا قوه الا بالله، حسبنا الله و نعم الوکیل و افوض امری الی الله اِنَّ الله بصیرٌ بالعباد، لا اله الا انت سبحانک اِنِّی کنت من الظالمین، ربِّ اِنِّی لما انزلت علی من اللخیر فقیر، رَبِّ لَا تَذَرْنِی فَرْدًا وَاَنْتَ خَیْرُ الْوَارِثِیْنَ

نماز اول ماه را در تمام روز اول ماه از صبح تا مغرب می‌شود خواند و زمان معینی برای خواندنش وجود ندارد. حدیث یک و دو از باب ۴۵ جلد پنجم صفحه ۲۸۶.

فصل بعدی در «صلاة وصیت» است. منظور از صلاة وصیت، وصیت میت نیست بلکه سفارشی است که پیامبر فرمودند و چون تاکید بر روی آن شده سید صاحب عروه (رض) یک فصلی را برای صلاة وصیت ذکر کرده‌اند.

حدیث یک باب ۱۷ همان جلد پنجم صفحه ۲۴۷ امام صادق (ع) از جدشان پیامبر نقل می‌کنند که پیامبر فرمودند نماز وصیت بین مغرب و عشا است بعد از این که سوره حمد را خواند ۱۳ مرتبه سوره «اذا زلزلت» را بخواند و در رکعت دوم باز حمد را یک بار می‌خواند و سپس ۱۵ مرتبه سوره توحید را می‌خواند. پیامبر فرمودند اگر کسی در هر ماه این را انجام بدهد کأن من المؤمنین است و اگر در هر سال یک بار انجام بدهد کأن من المحسنین است. اگر در هر جمعه یک بار انجام بدهد یعنی هر هفته‌ای یک

بار کائنات من المخلصین و اگر در هر شب انجام بدهد در بهشت همراه من است و ثواب این نماز را احصاء نمی‌کند مگر خدای متعال، اگر هر شب این نماز را بخواند.

فصل بعدی در مورد «**صلاه یوم غدیر**» است. نشانی این هم حدیث یک باب ۳ است از همان ابواب بقیه الصلوات جلد پنجم **صفحه ۲۲۴** است. در مورد نماز روز غدیر امام صادق (ع) می‌فرمایند به اندازه نصف ساعت هنوز از ظهر نگذشته (که منظور بعد از نماز ظهر و عصر است) و دعا می‌کند. می‌فرمایند در هر رکعتی سوره حمد را یک بار و ده بار سوره توحید و ده مرتبه آیت الکرسی و ده مرتبه سوره قدر را می‌خواند. این دو رکعت نماز و آن غسلی که قبل از نماز می‌کند معادل صد هزار حج و صد هزار عمره است. و بعد فرموده‌اند هیچ حاجتی از حوائج دنیا و آخرت را تقاضا نمی‌کند و هرچیزی که بخواهد، حاجتش هرچیزی که باشد برآورده می‌شود.

بعد امام فرمودند ما نافله‌ی این‌چنینی کم داریم؛ که می‌فرمایند اگر یادت رفت بعد قضایش را بخوان. صاحب عروه می‌فرمایند بعضی از علما ذکر کرده‌اند که برای خواندن این نماز به بیرون از شهر خارج شوید و این نماز را جماعتی بخوانید و خطبه هم که می‌خواند امام خطبه مقصوره یعنی کوتاه بخواند. حمد خدا و ثنا و صلوات علی محمد و آله بخواند و بر عظیم بودن حرمت این روز آگاهی بدهد. این را بعضی از بزرگان نقل می‌کنند لکن سید می‌فرمایند دلیلی بر این مطلب وجود ندارد و ما قبلاً گفتیم که نمازهای مستحبی را اشکال دارد که انسان به جماعت بخواند، این را در باب صلاه جماعت گفتیم. الا نماز استسقا که آن بحثش جدا است.

فصل بعدی در نماز قضای حاجات و کشف مهمات هست.

انتهای پیام/

برچسب‌ها: جواد جلوانی، درس خارج فقه، سوره توحید، سوره حمد، سید ابوالحسن مهدوی، فتوا، مدرسه علمیه صدر بازار، نماز جعفر طیار

برگرفته از ندای اصفهان: <https://nedayeesfahan.ir>